

Pandemia Covid-19:

Plan naprawczy Grupy S&D w zakresie demokracji i praw podstawowych

Podczas, gdy świat stara się spowolnić rozprzestrzenianie się pandemii Covid-19 przy użyciu znacznych i restrykcyjnych środków społecznych, Socjaliści i Demokraci uważają, że powinniśmy uważnie przyrzeć się temu, w jaki sposób środki te wpływają na jednostki w naszych społeczeństwach, w tym na osoby najbardziej narażone. Jednocześnie musimy przestrzegać praw podstawowych, obejmujących wszystkich. Wolności obywatelskie, sprawiedliwość i sprawy wewnętrzne stanowią sedno problemów politycznych obywateli, dlatego też wzywamy rządy oraz Unię Europejską do ochrony praw wszystkich osób. Uznajemy, że szybkość rozprzestrzeniania się pandemii doprowadziła do podjęcia wielu decyzji z niespotykaną dotąd prędkością. Jednak pewne środki zostały wprowadzone bez odpowiedniej i pełnej oceny; wciąż jest czas na to, aby ponownie przyrzeć się niektórym z podjętych ścieżek w celu uniknięcia niezamierzonych konsekwencji.

Przestrzeganie demokracji i praworządności podczas pandemii

- Musimy przestrzegać prawa krajowego i unijnego oraz standardów międzynarodowych również w czasach kryzysu, a w szczególności wartości związanych z poszanowaniem ludzkiej godności, wolności, demokracji, równości, praworządności i praw człowieka, które są zapisane w art. 2 TUE.
- Wszelkie środki nadzwyczajne - takie jak ograniczenie swobody przemieszczania się lub zgromadzeń - muszą być konieczne i uzasadnione oraz ściśle proporcjonalne do zakładanego celu; muszą też one dopuszczać demokratyczną kontrolę i mieć charakter tymczasowy.

- Oceny krajowych środków nadzwyczajnych, dokonane przez Komisję Europejską, powinny prowadzić do przyjmowania jasnych wniosków, a wszelkie niezbędne działania naprawcze muszą być podejmowane w szybki sposób.
- Komisja i Rada muszą wreszcie skutecznie wykorzystać art. 7 TUE (na przykład w odniesieniu do Węgier i Polski). Ich permanentne naruszenia w dalszym ciągu podważają integralność wspólnych europejskich wartości, wzajemne zaufanie i wiarygodność Unii jako całości.
- Wzywamy Radę do odblokowania wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności. Musimy dysponować realnym i silnym unijnym mechanizmem na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych, wyposażonym w odpowiednie sankcje, w tym w możliwość zawieszenia płatności z budżetu UE.
- Kryzys ten nie może być wykorzystywany do ograniczania wolności prasy oraz dławienia wolności słowa dziennikarzy. Wzywamy Komisję do opracowania efektywnego mechanizmu monitorowania wolności mediów, wykraczającego poza nowy mechanizm w zakresie praworządności, który wprowadzi jasne standardy i poziomy odniesienia na szczeblu UE, w tym w razie potrzeby w drodze prawodawstwa.

Jak najszybsze przywrócenie swobodnego przepływu i strefy Schengen

- Podtrzymujemy nasze zaangażowanie w kwestii strefy Schengen, która umożliwia nieograniczone podróżowanie po jej terytorium ponad 400 milionom osób, co jest bezcenne dla osób i przedsiębiorstw i co jest cenione przez obywateli UE.
- W tym kontekście widzimy pilną potrzebę powrotu do w pełni funkcjonującej strefy Schengen, bez kontroli na granicach wewnętrznych; chociaż popieramy środki w zakresie zdrowia publicznego, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się COVID-19 poprzez fizyczne dystansowanie się, to nie jesteśmy przekonani, że kontrola graniczna jest odpowiednim sposobem egzekwowania tego rodzaju środków.
- Podkreślamy, że zgodnie z prawem Unii wszystkie środki podejmowane przez państwa członkowskie muszą mieć konieczny, skoordynowany, proporcjonalny i tymczasowy charakter. Kontrole na granicach wewnętrznych muszą stanowić wyjątek; powinny one być stosowane jako środek ostateczny, oparty na obiektywnych kryteriach i nie mogą być wykorzystywane do celów politycznych. Powinny one walczyć z problemami, związanymi ze zdrowiem publicznym;

oznacza to, że kontrole na granicach wewnętrznych lub inne środki ograniczające podróż nie powinny być wprowadzane ani przedłużane, dopóki nie zostanie przeprowadzona dokładna ocena skuteczności tego rodzaju środków, mających na celu rozwiązanie problemów związanych ze zdrowiem publicznym.

- Kontrole na granicach wewnętrznych, przywrócone na podstawie kodeksu granicznego Schengen, nie powinny i nie mogą zagrażać swobodnemu przepływowi osób, towarów i usług, które są prawami podstawowymi, przyznanymi wszystkim europejskim obywatelom na mocy traktatów założycielskich Unii. W tym kontekście nalegamy na to, aby państwa członkowskie zniósły liczne przeszkody, z jakimi ma do czynienia wielu pracowników transgranicznych w strefie Schengen od czasu wybuchu pandemii.
- Wzywamy Komisję do odgrywania bardziej proaktywnej roli w kwestii koordynowania działań państw członkowskich, dotyczących znoszenia kontroli na granicach wewnętrznych i innych ograniczeń w podróżowaniu oraz do pełnego wykorzystania swoich uprawnień w zakresie monitorowania i kontroli praktycznego sposobu, w jaki wprowadzone zostały kontrole na granicach wewnętrznych w celu zapewnienia przestrzegania unijnego prawa.
- W perspektywie średnio- i długoterminowej wzywamy do znaczącej aktualizacji przepisów kodeksu granicznego Schengen oraz mechanizmu oceny Schengen. Wzywamy Komisję do przeprowadzenia strategicznej analizy obecnej sytuacji oraz zaproponowania odpowiednich środków, które pomogą zapewnić mniej nacjonalistyczną, bardziej skoordynowaną i bardziej spójną reakcję UE na możliwe przyszłe kryzysy.

Ochrona danych osobowych i prywatności podczas pandemii

- Nigdy nie pozwolimy na to, aby nadzwyczajne okoliczności lub ogłoszenie stanu wyjątkowego prowadziły do unieważnienia lub zawieszenia praw podstawowych, takich jak ochrona danych osobowych i prywatności.
- Wszelkie ograniczenia dozwolone na mocy Karty praw podstawowych oraz odpowiednich przepisów o ochronie danych i prywatności muszą być oparte na przepisach prawa, proporcjonalne i konieczne, a także umożliwiać dostęp do środka odwoławczego i być ograniczone w czasie.
- Żądamy, aby ochrona danych i prywatność od fazy projektowania stanowiły podstawę wszystkich platform cyfrowych, narzędzi lub aplikacji, które są

opracowywane i wykorzystywane do przechowywania, kontrolowania lub gromadzenia informacji na temat pandemii. W odniesieniu do tych platform, narzędzi i aplikacji zasadnicze znaczenie ma przestrzeganie zasady minimalizacji danych oraz przestrzeganie zakazu powszechnego nadzoru.

- Nalegamy na to, aby wdrażane rozwiązania były zgodne z ustanowionymi praktykami. Wdrażanie wszelkich rozwiązań, w tym „aplikacji śledzących”, udostępnianych bezpośrednio do użytku przez jednostki, powinno być naprawdę dobrowolne, a gromadzone dane powinny być - w miarę możliwości – wyłącznie anonimowe. Wszelkie gromadzone i wykorzystywane dane powinny być zdecentralizowane na samym urządzeniu („na brzegu”), a nie w scentralizowanej bazie danych. Aplikacje te nie mogą mieć aplikacji komercyjnych i żadne dane nie mogą być wykorzystywane ani do celów komercyjnych, ani do celów egzekwowania prawa.
- Apelujemy o pełną przejrzystość stosowanych algorytmów, pełną wiedzę o tym, jakie i w jaki sposób dane są gromadzone, do jakich indywidualnych celów dane są wykorzystywane, kto ma do nich dostęp i jak długo są przechowywane.
- Tego rodzaju aplikacje muszą być dostępne tylko podczas pandemii i nie mogą być uruchamiane ani wykorzystywane w normalnych czasach.

Ochrona prawa do azylu i życia migrantów podczas pandemii

- Wzywamy do gruntownego przeglądu przepisów UE dotyczących azylu na rzecz przyjęcia systemu opartego na indywidualnym prawie do azylu i solidarności poprzez relokację pomiędzy państwami członkowskimi.
- Musimy zapewnić ciągły dostęp do terytorium UE i procedury azylowe osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową.
- Domagamy się tego, aby państwa członkowskie podjęły niezbędne środki w celu ochrony migrantów przed pandemią Covid-19, w tym poprzez zapewnienie im odpowiedniego im zakwaterowania i (lub) relokację z państw członkowskich pierwszego przybycia do UE. Zatrzymanie należy traktować wyłącznie jako ostateczność.
- Musimy zastosować nowe, bardziej zrównoważone podejście do operacji poszukiwawczych i ratowniczych w oparciu o istniejące prawo międzynarodowe; powinno ono zastąpić istniejące obecnie rozwiązania ad hoc poprzez możliwy do wyegzekwowania mechanizm sprowadzania migrantów na ląd w bezpieczne

miejsce, co ułatwi ich dalszą relokację; chodzi również o zwiększenie funduszy w celu zapewnienia większej liczby i lepiej skoordynowanych operacji poszukiwawczych i ratowniczych.

Ochrona najbardziej narażonych osób podczas pandemii

- Musimy zachować czujność w kwestii środków, związanych z kwarantanną, które narażają ofiary przemocy domowej, a w szczególności dzieci i kobiety, na znacznie większe ryzyko; pierwsze statystyki pokazują już wzrost liczby tego rodzaju przypadków. Wzywamy do przyjęcia innowacyjnych rozwiązań dla dobra ofiar i świadków, którymi często są dziećmi, w przypadkach przemocy, a także do utrzymania humanitarnego i finansowego wsparcia w tej dziedzinie. Władze nie mogą zapominać o słabszych grupach, które są mniej widoczne w naszych społeczeństwach, takich jak ofiary handlu ludźmi i dzieci żyjące w ubóstwie.
- Musimy walczyć z przeludnionymi więzieniami w UE oraz złymi warunkami sanitarnymi, jakie mogą one stwarzać zarówno dla więźniów, jak i pracujących tam osób. Wzywamy do poważnego rozważenia możliwości wcześniejszych zwolnień lub dostosowania warunków odbywania wyroku w więzieniu, szczególnie w przypadku drobnych przestępstw lub osób bliskich końca kary, oraz do maksymalnego ograniczenia tymczasowego aresztowania. Wizyty rodzin powinny zostać utrzymane w jak najbardziej bezpieczny sposób.
- Brzydzimy się rasizmem, ksenofobią i nietolerancją, związanymi z pandemią Covid-19. Wzywamy do tego, aby wszystkie polityki dotyczące pandemii zwracały uwagę na skutki, jakie mogą wywierać na osoby najbardziej narażone; chodzi m.in. o przejście na edukację online (która mogłaby na przykład w nieproporcjonalny sposób dotknąć młodych Romów i koczowników) oraz surowe środki ograniczające, które mogą być na przykład trudne do wprowadzenia w życie w niektórych romskich osiedlach.
- Wzywamy wszelkie władze do wzięcia pod uwagę konkretnych problemów, z jakimi mają do czynienia osoby LGBTQI+, osoby starsze i osoby niepełnosprawne; chodzi m.in. o dostęp do opieki zdrowotnej podczas pandemii. Państwa członkowskie nie mogą dyskryminować żadnych grup. Nalegamy na to, aby opracować zasady dotyczące lepszego radzenia sobie w przyszłości z poważnymi i wielorakimi zagrożeniami dla zdrowia związanymi na przykład z izolacją, ale nie wyłącznie, w przypadku osób starszych.

Teraz, kiedy spoglądamy w przyszłość i mamy nadzieję, że dołączymy do świata, w którym pandemia ustępuje, a dystans fizyczny ulega zmniejszeniu, musimy zadbać o ochronę cennych praw podstawowych i demokracji w całej UE. Wzywamy do przyjęcia solidnego i kompleksowego planu naprawczego, opartego na zasadach solidarności, współpracy i jedności działania, który będzie miał na celu zapewnienie ochrony najbardziej narażonym osobom. Grupa S&D domaga się tego, aby wszelkie istniejące środki, niezależnie od tego, czy dotyczą one prywatności ludzi, czy też przywracają granice pomiędzy państwami, zostały jak najszybciej usunięte. Będziemy nadal czujni w kwestii zmian w społeczeństwie, które nieuchronnie przyniosą następstwa pandemii w nadchodzących miesiącach i latach. Grupa S&D będzie walczyć o to, aby zmiany te nie przyniosły szkód osobom najbardziej narażonym w naszym społeczeństwie oraz osobom ubiegającym się o azyl na naszym kontynencie.